

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานประจำสู่งานวิจัย (R2R) ครั้งที่ 9
“R2R ๙ แห่งการเรียนรู้ ๙ สุนโยบาย” วันพฤหัสบดีที่ 7 กรกฎาคม 2559
ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี
R2R Clinic: “สื่อสารงานวิจัย ให้ได้ใจ ด้วย Infographic”
เวลา 10.45 – 12.00 น. ห้อง Grand Diamond

ชลิตา มิ่งขวัญ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
chalita.min@mahidol.edu

หัวข้อเรื่อง R2R Clinic: “สื่อสารงานวิจัย ให้ได้ใจ ด้วย Infographic”
วิทยากร คุณ ธนบูรณ์ สมบูรณ์ Creative MOVE: Social Innovation Agency

Infographic สามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายแบบ ทั้งแบบภาพ แบบโปสเตอร์ แบบการ์ตูนเคลื่อนไหว หรือนำไปใช้ในกระบวนการ และรูปแบบอื่น ๆ โดยใช้สีในการแบ่งแยกข้อมูลตามกลุ่ม เพื่อให้คนอ่านเข้าใจได้มากขึ้น ซึ่งสิ่งสำคัญคือ การจัดเรียงลำดับข้อมูลให้ถูกต้อง ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า Infographic คือ การใช้ภาพอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ ขนาด คุณภาพ และความสำคัญ

ทำไมต้องทำ Infographic Infographic ช่วยทำให้จดจำข้อมูลได้ง่ายขึ้น เกิดการแชร์ข้อมูล และเห็นข้อมูลได้มากขึ้น ซึ่งถือเป็น Tool สำคัญที่ทำให้เข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อได้มากขึ้น

Infographic ที่ดีต้องประกอบด้วย 4 อย่าง คือ

1. ข้อมูลที่ถูกต้อง
2. การออกแบบ ที่ลงตัว ไม่มากหรือน้อยเกินไป
3. มี Story เรื่องราวที่น่าสนใจ เช่น ตัวอย่างการรณรงค์การสูบบุหรี่ พบว่า ผู้ที่แชร์ข้อมูลไม่ใช่ผู้ที่สูบบุหรี่ แต่เป็นคนใกล้ชิด ที่อยากให้เห็นที่รักเลิกสูบบุหรี่
4. การ Reality ข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น ปริมาณคนเสียชีวิตของผู้สูบบุหรี่ เป็นต้น ซึ่งต้องแสดงจุดที่น่าสนใจ ทำให้คนจดจำ และอยากบอกต่อ

Infographic มี 7 แบบ ดังนี้

1. Visual article เป็นการนำบทความ เรื่องราว เปลี่ยนให้เป็นภาพ
2. Flow chart เล่าเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน โดยใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์แทน
3. Number porn นำตัวเลข ข้อมูล ปริมาณตัวเลข มาแปลงเป็นรูปภาพเล็ก ๆ เหมาะกับการแสดงข้อมูลสถิติ
4. Timeline บอกถึงขั้นตอนต่าง ๆ เหมาะกับการเล่ากระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับเวลา
5. Versus การเปรียบเทียบ เช่น ความเสี่ยงในการเสียชีวิตของผู้ที่สวมหมวกกันน็อก กับผู้ที่ไม่ได้สวมหมวกกันน็อก
6. Useful bait ขั้นตอนในการจัดทำ หรือวิธีในการทำ เช่น ขั้นตอนในการออกกำลังกาย วิธีประกอบอุปกรณ์
7. Data visualization ต้องนำข้อมูลมาแยกแต่ละส่วน บางท่านอาจเขียนข้อมูลขึ้นมาใหม่

ในบางครั้ง Infographic สามารถทำหรือจบกระบวนการได้ด้วยคนเดียว หรืออาจแบ่งเป็น 3 กลุ่มดำเนินการ คือ นักออกแบบ, editor หรือนักเขียน และ data analyze นักวิจัย หรือผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนการออกแบบ Infographic

- ตั้งหัวข้อเรื่อง

- ค้นหาข้อมูล ข้อความสำคัญ
- เรียบเรียงแบ่งกลุ่ม
- ร่างแบบนำเสนอในที่
- ตรวจสอบข้อมูลที่เสร็จเรียบร้อย (โดยให้คนอื่นที่อยู่นอกกลุ่มเป็นคนตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความเข้าใจ และข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น เช่น ข้อความไม่ครบ สะกดตัวอักษรผิด เป็นต้น)
- ส่งออกข้อมูลสู่ภายนอก

การใช้สี ควรใช้สีให้น้อยที่สุดประมาณ 2-4 สี เพื่อบอกเรื่องราวและสื่ออารมณ์ ในการเชื่อมโยงข้อมูลที่ทำ เช่น สิ่งที่ไม่ดีหรืออันตรายใช้สีแดง สิ่งแวดล้อมใช้สีเขียว เป็นต้น

วิธีการเล่าเรื่อง เน้น Impact บอกเล่ากระบวนการว่าดี หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อ สังคม สุขภาพ หรือ สิ่งแวดล้อมอย่างไร หรือถ้าปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ คุณภาพชีวิตจะดีขึ้นหรือแย่ลงอย่างไร ใช้วิธีเล่าแบบ timeline ให้เห็น ภาพชัดเจน ทั้งนี้ผลงานของ Infographic แต่ละชิ้นจะแสดงเรื่องราว 1 เรื่อง หรือ 1 ประเด็น เท่านั้น

การประยุกต์ใช้งาน เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ, ภาพเคลื่อนไหว (Gif), Video Animation, ผ้าห่ม (นำข้อมูล สกรีนลงบนผ้าห่มที่นำไปแจก), นิทรรศการ เป็นต้น

เครื่องมือช่วยออกแบบ

- www.freepik.com บางส่วนสามารถดาวน์โหลดได้ฟรี แต่ต้องให้เครดิตเจ้าของภาพ
- www.piktochart.com มี template สำเร็จรูป และ icon ที่ใช้ได้ฟรี
- www.canva.com มี template สำเร็จรูป และ icon ที่ใช้ได้ฟรี แต่ใช้ได้เฉพาะภาพที่มีในเว็บเท่านั้น

สิ่งสำคัญสำหรับการออกแบบไม่ใช่ภาพ แต่เป็นข้อมูล ต้องออกแบบให้เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย คนอยากเห็นและ บอกต่อ ทั้งนี้การกระจายข้อมูล ไม่จำเป็นต้องกระจายที่ Target เนื่องจากบางครั้ง target ไม่ได้ต้องการแบ่งปันข้อมูล แต่ เป็นคนที่เห็นความสำคัญ และห่วงใย target เป็นกลุ่มที่ต้องการแบ่งปันและบอกต่อ

ตัวอย่างกรณีศึกษา

เรื่อง กระเพาะปัสสาวะอักเสบร้ายแรง ลูกกลม เป้าหมายคือกลุ่ม เด็ก และผู้หญิงวัยรุ่น ใช้สีที่สดใส มี ภาพสื่อให้ถึงอารมณ์

เรื่อง แก้วกาแฟกระดาษ ใช้ตัวเลขสื่อให้เห็นว่ามีการใช้แก้วกระดาษจำนวนเท่าใด มีการทำลายต้นไม้ เท่าใด และมีทางออกให้เห็นว่า หากไม่ใช้แก้วกระดาษจะใช้อย่างอื่นอะไรทดแทนได้บ้าง

เรื่อง อาหารหมดอายุ ทานได้จริงหรือ มีการใช้ภาพถ่ายผสมกับกราฟิกให้เกิดความน่าสนใจ เล่า เรื่องราว โดยใช้คำถามอย่างง่ายและจริงใจ คือ อาหารหมดอายุ ทานได้จริงหรือ?